

УДК 94 (477):356 “1917/1921”

БУРАКОВ Ю.В.

ВІЙСЬКОВЕ БУДІВНИЦТВО ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ (ДО 100-РІЧЧЯ ЛИСТОПАДОВОГО ЧИНУ)

У статті аналізуються історичні передумови виникнення Української Галицької Армії, її формування й боротьбу за українську державність. На основі архівних матеріалів, мемуарів учасників та історіографічних джерел сформульовані основні внутрішні і зовнішні чинники, що призвели до поразки УГА у національно-визвольній революції 1917–1921 рр. Підкреслено історичне значення регулярної національної армії у боротьбі за державну незалежність.

Ключові слова: Українська Галицька Армія, Західно-Українська Народна Республіка, Українська національно-визвольна революція.

Постановка проблеми. Збройні сили завжди були вирішальним фактором існування державних утворень, особливо в умовах зовнішньої агресії. Однак зовнішньополітичні і внутрішні чинники прямо чи опосередковано впливали на процес військового будівництва на Наддніпрянщині за Центральної Ради, Української держави гетьмана П. Скоропадського, УНР доби Директорії та в Західно-Українській Народній Республіці (далі – ЗУНР). Тож формування національних армій здійснювалося з політичними особливостями та організаційно-кадровими відмінностями.

Метою цієї розвідки є аналіз військового будівництва ЗУНР, визначення ролі регулярної національної армії у боротьбі за державну незалежність.

Огляд джерел та літератури. До 1991 р., часу відновлення незалежності України, національні вітчизняні військові формації практично не досліджувалися. Цю прогалину частково заповнили воєнно-наукові та мемуарно-аналітичні праці військової еміграції. Цікавими працями, які вийшли за кордоном і в яких висвітлювалася історія Української Галицької Армії (далі – УГА),

Бураков Юрій Васильович, кандидат історичних наук, доцент, провідний науковий співробітник Наукового центру Сухопутних військ, Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, м. Львів.

© Бураков Ю.В., 2018

є відомі дослідження О. Доценка, Д. Дорошенка, П. Христюка та ін. [1]. Ці праці акцентували увагу на найбільш вигідних сторінках історії УГА. Важливими матеріалами для опрацювання цієї теми є видання науковців діаспори, таких як: В. Волицького, Н. Гірняка, Б. Гнатевича, І. Гуцуляка, Т. Гунчака, М. Капустянського, Є. Коновальця, А. Кравса, О. Кузьми, В. Курмановича, І. Нагаєвського, М. Омеляновича-Павленка, Д. Паліїва, В. Петрова, Г. Стефаніва, О. Субтельного, О. Удовиченка, Л. Шанковського та ін. Більшість цих праць носять мемуарний характер, що дає можливість відтворити детальну хроніку життєдіяльності Української Галицької Армії.

Новий етап у дослідженні історії УГА розпочався з відновленням української незалежності. З'являються праці відомих українських істориків Миколи Литвина, Степана Макарчука, Богдана Якимовича та ін. [2]. У цих наукових дослідженнях у тій чи іншій мірі, висвітлено історію становлення, бойових дій та діяльності українських військових формувань, окреслено основні віхи воєнної історії держави. Досить докладно висвітлений життєвий шлях та професійна діяльність очільника ЗУНР Є. Петрушевича у монографії сучасного львівського дослідника Олега Павлишина [3].

У 2008 р., до 90-річчя ЗУНР було видано альбом, що став результатом співпраці великого колективу науковців з Івано-Франківська, Львова, Києва, Чернівців, Тернополя та Ужгорода. Це дослідження узагальнює здобутки української історіографії щодо широкого кола аспектів створення і діяльності ЗУНР [4]. Звичайно, повністю історіографічного та джерелознавчого аспектів теми потребують окремого дослідження. Все ж всебічно охопити історію УГА можна лише з подальшими розробками й деталізацією окремих сюжетів, введенням в науковий обіг нових, невідомих історичних джерел і фактів.

Виклад основного матеріалу. Наприкінці Першої світової війни усі імперії, які її і розпочали, перебували у глибокій політичній та економічній кризах. Народи, які проживали на їхніх теренах прагнули незалежності та самовизначення. Важливою подією стало проголошення ІУ Універсалом Центральної ради 22 січня 1918 р. державної незалежності Української Народної Республіки. Виникнення самостійної Української держави

посилило ідею об'єднання території Галичини, Лемківщини, Буковини, які входили до складу Австро-Угорської імперії, із Наддніпрянською Україною.

Зрозуміло, що це викликало шалений опір австрійської адміністрації. Але українці вже розпочали підготовку до реалізації цієї ідеї. Передусім необхідно було створити власні військові загони, які мали усунути австрійську адміністрацію на місцях і передати владу до рук українських урядовців. Так, наприкінці вересня 1918 р. з ініціативи Василя Панейка та Степана Барана зі старшин-українців австрійської армії було створено Військовий комітет [5, с. 107]. До його складу також увійшли І. Кивелюк, В. Бачинський, Л. Цегельський [6, с.465]. Цей комітет прийняв рішення про створення українських військових загонів. Згідно з цією ухвалою, у Львові був створений військовий комітет у складі І. Рудницького, Л. Огоновського, В. Полянського та ін. [6, с.465]. Він отримав назву Український генеральний військовий комісаріат. Основою української військової сили, за планами Військового комісаріату, мали стати вояки з Легіону Українських січових стрільців (УСС). Але труднощі були в тому, що Легіон УСС тоді був розташований на Буковині і перевести його до Львова не вдалося. Тому Військовий комісаріат мав розраховувати лише на ті сили, що знаходились у Львові – загони львівського гарнізону, на українцях, які знаходилися на військовій службі.

18 жовтня 1918 р. у Львові відбулося зібрання всіх послів-українців австрійського парламенту, галицького і буковинського сеймів, церковних діячів для вирішення майбутнього західно-українських земель. Було ухвалено створити Українську Національну Раду – повноважного представника українського народу. УНРа проголосила, що вся українська етнографічна територія розглядається як Українська держава: до неї входили Східна Галичина з Лемківщиною, північно-західна Буковина та українська частина північно-східної Угорщини, себто Закарпаття [5, с. 107]. Велика увага була приділена обговоренню питання про ставлення до Української держави, на чолі якої стояв гетьман П. Скоропадський. Вирішили не проголошувати поки що державної єдності з гетьманською Україною. 19 жовтня 1918 р. на засіданні Української Національної Ради були обрані керівні органи. Головою УКРади став Євген Петрушевич, делегатуру очолив Кость Левицький.

Водночас поляки активно готувалися до того, щоб перебрати владу в Галичині у свої руки. 28 жовтня в Кракові вони організували Ліквідаційну комісію, метою якої було усунення від влади австрійської адміністрації та встановлення контролю в усій Галичині. Ліквідаційна комісія повинна була прибути до Львова 1 листопада 1918 р. Дозволити їй розпочати роботу у Львові означало для українців втратити шанс на отримання влади в Галичині. 31 жовтня Українська Національна Рада запропонувала наміснику Галичини генералу Гуйну передати владу українцям, але отримала від нього відмову. Тому доводилося брати владу силою.

31 жовтня по всіх повітових містах були розіслані кур'єри з наказом: вночі з 31 жовтня на 1 листопада перебрати владу. Основну роль у зміні влади мали відігравати військові загони, які підпорядковувались Українському військовому генеральному комісаріату. Треба відзначити, що саме в цей час Генеральний комісаріат був перейменований в Українську генеральну команду, яка розташувалася в Народному домі у Львові. Посилаючи кур'єрів у провінцію, Генеральна команда водночас розробляла план захоплення міста. Акція із захопленням влади у Львові мала розпочатись о 4 годині ранку 1 листопада. План її був розроблений під безпосереднім керівництвом сотника Дмитра Вітовського. Вранці українські військові загони розпочали виконання плану. Швидко були зайняті ратуша, намісництво, головна пошта, австрійсько- угорський банк, залізничні станції та інші важливі стратегічні позиції.

Важливим для успішної реалізації плану захоплення влади було й те, що австрійські військові частини, розташовані у Львові, не чинили опору українським військовикам і дотримувалися нейтралітету. Це значно полегшило виконання поставленого завдання. Генерал Гуйн близько 12 години 1 листопада передав свої повноваження віце-президенту намісництва Дацикевичу і разом із комендантом Львівської військової округи генералом Пфефером виїхав зі Львова, а Дацикевич передав владу делегації Української Національної Ради. Формально влада у Львові перейшла до українського уряду, але поляки на це не погодились.

Бойові дії розгортались як у самому місті, так і на його околицях. Протягом 1-8 листопада у Львові тривали тяжкі бої

між українським гарнізоном і польським населенням міста. Українські бійці були виснажені: "Всі з утоми падали з ніг і, наче мученики, благали зміни ходьби лиш на один день для відпочинку. А бої йшли без кінця" [7, арк. 3]. Таке становище призвело до того, що серед українського війська, яке обороняло Львів, розпочалося масове дезертирство. За спогадами М. Залізняка, "...із-за великого утомлення і безперервних хаотичних боїв більш слабодушний елемент самовільно оставляв своїх бойових товаришів та, залишаючи Львів, прямував найкоротшою дорогою у свої рідні села. Так зменшилась залога на протязі одного тижня на цілу половину" [7, арк. 3]. Резервів для заміни виснажених бійців не було. Українська генеральна команда (з 8 листопада перейменована у Начальну команду) розсилає кур'єрів по всіх повітах із вимогами надіслати до Львова військові частини. Але далеко не всі міста і повіти надсилали до Львова допомогу. Це значно ускладнювало утримання влади українською стороною.

Під час бойових дій 9 листопада 1918 р. було створено військове міністерство – Державний Секретаріат Військових Справ (ДСВС), який очолили полковники: Дмитро Вітовський, (з 9 листопада 1918 р. по 13 лютого 1919 р.) та Віктор Курманович (з 16 лютого по 9 червня 1919 р.) [15, с.116]. Створений в умовах війни ДСВС став важливим осередком державотворення молодого ЗУНР, адже на нього були покладені відповідальні завдання: творення збройних сил, організація військової адміністрації, мобілізація і вишкіл поповнення, підготовка командних кадрів, матеріально-технічне та інформаційне забезпечення армії. ДСВС поділявся на Військову канцелярію і 18 відділів. Його організація відповідала структурі міністерства Австро-Угорщини. Можливо, це було обумовлене тим, що старшини, котрі його створювали, мали австрійську військову освіту були офіцерами колишньої цісарської армії. Тому в процесі військового будівництва збройних сил ЗУНР вони активно використовували досвід функціонування армії Австро-Угорської імперії. Аналогічною була і штатна структура, яка включала: Державний секретаріат (військовий міністр), заступник, три обласні військові команди (Львів, Станіславів, Тернопіль), загальний відділ (в його обов'язки входило відпрацювання законодавчих актів і наказів) канцелярія; 16 відділів (керували референти) – персональний, мобілізаційний,

амуніційний, артилерії, кінноти, летунства, технічний, санітарний, залізничний, зв'язку, інтендантський, харчовий, пресовий (до нього входили радіотелеграфічна станція, редакція газети «Вістник ДСВС», друкарня) [11, с.111].

Військове будівництво ЗУНР базувалося на військовому законодавстві, яке послугоувало необхідним і дієвим засобом державного регулювання суспільних відносин у сфері облаштування, комплектування та життєдіяльності збройних сил. У нормах права отримувалися юридично закріплені основні напрямки політики держави з питань зміцнення обороноздатності країни, вдосконалення збройних сил, підвищення якості бойової підготовки та посилення ідейного загартування особового складу, забезпечення свідомої військової дисципліни, утвердження порядку та організованості, підтриманні високої боєздатності армії.

Військове законодавство ЗУНР, передовсім, було покликане юридично оформити правовий статус УГА в державі, організаційні принципи формування і структуру збройних сил, систему органів керівництва ними, визначити порядок комплектування і проходження військової служби, окреслити правовий стан військовиків, напрацювати основні засади бойової підготовки, здійснення матеріально-технічного забезпечення армії, закріпити правові основи військової дисципліни, забезпечити охорону встановленого порядку в армії. Така детальна регламентація життєдіяльності армії обумовлювалася тим, що призначення і саме існування її вимагала високого рівня визначеності й детального упорядкування військових відносин. Як зазначає військовий історик П. Ткачук: тільки чіткі злагоджені дії органів керівництва, всіх військовослужбовців, підрозділів і частин спроможні забезпечити успішне виконання завдань, які покладені на збройні сили” [10, с. 301].

Помилкою Начальної команди було те, що вона не організувала захоплення влади в провінції. Сконцентрувавши головні зусилля на підготовці повстання у Львові, Начальна команда не звернула належної уваги на координацію дій, зв'язку й керування повстанням у провінції, що мало свої негативні наслідки. Події в провінції розвивались хаотично, без належного керівництва. Перебираючи владу в свої руки у повітах і невеликих містах, нова українська влада мало турбувалась про

узгодження своїх дій зі Львовом, а починала урядувати самостійно, як вміла. Тоді “у кожному майже повіті була своя окрема республіка з своїм військом. Ніхто не мав часу, ані можливості шукати зв’язку з центром... Хоть правда доходили і на провінцію найріжнородніші слухи про бої у Львові, але ніхто їх поважно не брав...” [7, арк. 1-2]. Успішно було проведено захоплення влади у Коломиї, Золочеві, Станіславові, Жовклі, проте українці зазнали невдачі у Самборі, Березіві, Ярославі, Коросні, Ліско, Сянику [6, с.471].

Таким чином, влада у частині провінції перейшла до рук української адміністрації, однак допомоги столиці краю від провінції майже не було. У Львові тривали жорстокі бої. Трохи покращило військовоє становище львівського гарнізону прибуття 3-4 листопада у львівське передмістя Сихів транспорту з українськими січовими стрільцями. В боях стрільці встановили контроль над центром міста і Цитаделлю, але значного поліпшення ситуації не сталося.

5 листопада Д. Вітовський передав Головну команду під керівництвом отамана Г. Коссака. якого 9 листопада замінив полковник Г. Стефанів. Сам Д. Вітовський очолив Державний секретаріат військових справ, взявши на себе організацію Галицької армії. Становище українських частин у Львові було важким: бракувало досвідчених старшин, солдати були надзвичайно втомлені. Хоч у Львові перебувала чимало військовослужбовців-українців, які служили в австрійській армії, вони здебільшого пасивно ставилися до боротьби за встановлення в Галичині української влади.

На відміну від Наддніпрянщини утворення боєздатних збройних сил ЗУНР стало гострою необхідністю з перших днів її існування, коли довелося захищати свою незалежність у боротьбі з агресією Польщі, а згодом – Румунії. Водночас галицький провід покладався на декларації президента США Вудро Вільсона і Антанти щодо права націй на утворення власних держав й сподівався уникнути затяжної війни, обмежитися формуванням невеликої армії на добровільній основі. «Кому тільки доля Рідного Краю лежить на серці, кому не байдуже щастя дітей і внуків, хто не хоче панщини, але бажає собі справедливого ладу без хлопа і пана, хто не хоче жити більше в

неволі, темноті і убожестві, бути визискуваним і поштуркуваним, – зверталися до галичан 5 листопада 1918 р. Українська Національна рада і Генеральна команда, – той зараз як стій пристане до українського війська»[10, с. 63].

Вивчаючи архівні документи того часу, можна стверджувати: далеко не всі військовики-українці австрійської армії, що знаходилися на той час у Львові у відпустці або на відпочинку, із розумінням сприйняли листопадові події. Начальна команда прийняла рішення про зарахування військовиків-українців, котрі були у відпустці у Львові, до українських військових загонів для оборони міста, але ці солдати, втомлені роками Першої світової війни, не бажали воювати. Начальною командою були створені спеціальні військові патрулі, котрі перевіряли місця відпочинку у місті, де “...багато-багато стрічали наших українців у різних кнайпах, граючих переважно в карти, та взивали їх до голошення. Усі однаково відповідали: “А так-так, завтра рано ми ставимося до диспозиції!” Однак ні завтра, ні позавтра не ставився ніхто!” [7, арк. 3]. А деякі відповідали так: “Нехай ті, що робили переворот без нас, без нас і воюють” [7, арк. 3].

Бойовий склад українського гарнізону Львова 11 листопада 1918 р. нараховував близько 60 старшин і 2000–2200 бійців [7, арк. 4]. До цього числа не входили тилові інституції, харчові, технічні й санітарні відділи.

По всіх західноукраїнських землях, зокрема у Львові, солдати-українці, що увійшли до складу Української Галицької Армії, вели запеклу боротьбу за утвердження на цій території української влади. Чисельність УГА в середині листопада 1918 р. становила майже 50 тисяч бійців при 40 гарматах [6, с.400].

13 листопада український уряд на західних землях офіційно проголосив про утворення Західно-Української Народної Республіки у складі Галичини, Закарпаття і Буковини. Республіка мала свій уряд, державний герб у вигляді золотого лева на синьому полі та власну армію.

Воєнні події у Львові розгортались не на користь українців. Якщо у першій половині листопада український гарнізон вів бої з польським населенням міста, яке об'єднувалось в озброєні загони, то вже 20 листопада до Львова із м. Кракова під командуванням підполковника Токашевського прибуло майже 1400 піхотинців і

8 гармат, а наступного дня з'явився ще один загін, яким командував генерал Б. Роя [5, с.112]. Прибуття до Львова польських регулярних частин призвело до остаточної зміни ситуації у місті на користь поляків. Тому в ніч з 21 на 22 листопада, після тритижневих боїв, за наказом полковника Г. Стефаніва, українські військові частини залишили Львів.

21 листопада 1918 р. стало початком польсько-української війни, оскільки саме в цей день бойові дії проти українського війська розпочали військові частини регулярної польської армії. Бажання об'єднати українські землі в єдину державу привело до Злуки всіх українських земель, яка відбулася 22 січня 1919 р., в Українську державу. Західна частина цієї держави отримала назву Західної Області Української Народної Республіки (ЗОУНР). Проте об'єднання не принесло бажаного результату. Уряд Східної України основну загрозу вбачав у більшовицькій Росії, а уряд ЗОУНР вважав, що передусім необхідно боротися проти Польщі. Тому проголошена Злука всіх українських земель залишилась, в основному, формальним актом, який не зміг об'єднати Україну в боротьбі проти ворога.

У війні проти поляків уряд ЗОУНР покладалися на власні збройні сили. У січні 1919 р. було проведено остаточну реорганізацію війська. Армія була зведена у п'ять груп, які були об'єднані в один корпус. У квітні 1919 р. “вони перемінились в чотири бригади” [6, с.484]. В цей період реорганізована Українська Галицька Армія налічувала близько 45 куренів піхоти, близько 40 батерей і декілька сотень кінноти. Загальна чисельність армії сягала майже 25 000 гвинтівок. 150 гармат і близько 600 шабель [6, с.485]. Крім того, УГА мала багато різних допоміжних відділів. Такою силою ЗОУНР повинна була протистояти польській окупації.

Після відходу українських частин зі Львова створюється український фронт і починається оборона Східної Галичини. Українсько-польська війна мала дві фази: перша характеризується намаганням українців відбити у поляків Львів та втрачену частину Галичини, друга – це Чортківська операція.

Перший наступ української армії на Львів розпочався 27 грудня 1918 р., але захопити місто не вдалося. Здобутком було те, що вдалося наблизити фронт і зайняти позиції в околицях Львова на лінії: Пасіки – північ Сихова – Козельники – Боднарівка – Сокільники.

Другий наступ УГА на Львів розпочався у першій декаді січня наступного року. Але й він був невдалим. Захопити місто українським солдатам не вдалося. Цей наступ продемонстрував слабку підготовку військ для проведення такої операції та недосконалість керування бойовими діями армії. План наступу передбачав безперервні атаки у різних частинах фронту, що, безумовно, було помилкою. Доцільним було би проведення одночасного масованого наступу по всьому фронту. Таким чином, другий наступ на Львів був зірваний – місто залишалось під владою поляків.

Після цієї невдалої спроби захопити місто Начальна команда не планувала у найближчий час великих воєнних операцій. Поляки, виснажені боями, теж не виявляли значної активності на фронті. Тому до середини лютого 1919 р. встановився відносний спокій. Цей перепочинок Начальна команда використала для реорганізації УГА в корпуси і бригади. Реорганізувавши армію, Начальна команда 16 лютого розпочала третій наступ на Львів, щоб захопити місто та пересунути український фронт на лінію Сяну. Цей наступ став найбільш тривалим з усіх трьох наступів на Львів, але й він не дав бажаного результату. Триваючи 4,5 місяці, наступ закінчився у другій половині травня 1919 р. трагедією для української сторони, яка була змушена відмовитися від наміру захопити Львів найближчим часом і дала наказ своїй армії припинити наступальні бойові дії.

Причини невдалого триразового наступу на Львів вбачаємо у тому, що Начальна команда не спромоглася жодного разу розробити детальний, обґрунтований, виважений план наступу. Бажання захопити Львів безпосереднім наступом – одна з головних помилок, не кажучи вже про безліч інших, як стратегічних, так і тактичних. Далося взнаки також безладне керування своїми збройними силами.

Невдача третього наступу на Львів підірвала віру армії в успішне завершення війни. 26-27 березня 1919 р. поляки провели низку переможних воєнних операцій, через що українська сторона втратила Краківець, Яворів, Янів і ще декілька населених пунктів. Протягом березня – квітня поляки активізували бойові дії по всьому фронту. Цей наступ поляків зумовив загальний відступ УГА по всьому фронту на лінію Рівне – Дубно – Радивилів. а перший корпус УГА змушений був із боями відійти за р. Буг і далі на лінію Буськ – Броди.

Таке становище на фронті змусило Начальну команду віддати наказ про відступ українських частин до Збруча. Однак командування УГА все-таки вирішило провести наступ на Чортків, який почався 8 червня 1919 р. і був вдало завершений. У наступі брали участь 3-тя і 4-та бригади УГА, а також 1-ша бригада січових стрільців. Командувачем УГА на цей час був генерал О. Греков. Здобуття Чорткова дещо підняло бойовий дух армії, але це не могло замінити нестачу зброї і боєприпасів, тому через три тижні армія отримала наказ готуватись до переходу за річку Збруч. Особлива увага приділялась організованості у проведенні цієї акції. 16 липня вся Галицька армія зібралась у призначених районах над Збручем, щоб згідно з постановами обох урядів – Директорії УНР і диктатора Є. Петрушевича, – перейти за ріку на допомогу Наддніпрянській армії у боротьбі проти більшовиків. Того ж дня Є. Петрушевич і Начальна команда переїхала до Кам'янця-Подільського. 17 липня 1919 р. всі військові частини УГА розпочали перехід на той бік Збруча. Близько 12 години дня перехід було завершено, а частини УГА рухались до визначених Начальною командою районів. Таким чином відбулось об'єднання двох українських армій. Саме в цей час було встановлено перемир'я з поляками. Демаркаційна лінія проходила Збручем через Волочиськ, Базалію, Корець, Олевськ, Мозир, Шепетівку, Славутич [5, с. 135].

Висновки. Творення власних збройних сил у Галичині було розпочато надто пізно; бракувало досвідчених військових кадрів. Тогочасне суспільство не було сконсолідоване, не змогло об'єднати всі політичні чинники для спільної боротьби, а знаходилось “в стані нескоординування і повного нерозуміння себе” [9, спр. 123, арк. 7]. Крім причин внутрішнього характеру були й зовнішні: держави Антанти не вірили у можливість утвердження української державності, а відтак, не надали українцям допомоги у їхній боротьбі. Таке негативне ставлення до української державності зводило нанівець шанси української дипломатії у міжнародних переговорах.

Втім, незважаючи на програну війну, помилки та прорахунки військового керівництва Галицької армії, вона займає належне місце в українській історії та ще раз доводить незаперечну істину: без сильної, боєздатної та добре вишколеної армії Україна не могла і не зможе в майбутньому існувати як самостійна, незалежна держава. Помилки минулого потрібно врахувати у наші дні.

Лише потужна, боєздатна, добре вишколена та озброєна українська армія може дати відсіч будь-якому нападнику, у тому числі й теперішньому російському агресору.

1. *Дорошенко Д.* Історія України 1917–1923 рр. - Ужгород: б.в., 1932; *Доценко О.* Визвольні змагання 1917–1923. Армія. – Львів-Станіславів-Коломия: б.в., 1935; *Христюк П.* Замітки і матеріали до історії української революції 1917–1920 рр. – Прага: б.в., 1922.

2. *Якимович Б.* Збройні сили України: Нарис історії. – Львів: Ін-т українознавства НАН України, 1996. – 359 с.; *Литвин М.* Українсько-польська війна 1918-1919 рр. – Львів, 1998; *Макарчук С.* Українська Республіка Галичан. Нарис про ЗУНР. – Львів: Світ, 1997. - 190 с.

3. *Павлишин О.* Євген Петрушевич (1863–1940) : ілюстр. біогр. нарис. – Львів : Манускрипт, 2013. – 400 с.

4. Західно-Українська Народна Республіка 1918–1923 : ілюстрована історія / [авт., голов. ред. М. Кугутяк]. – Івано-Франківськ; Львів: Манускрипт, 2008. – 524 с.

5. *Якимович Б.* Збройні Сили України: Нарис історії. – Львів: Світ, 1996. – 359 с.

6. *Крип'якевич І., Гнатевич Б., Стефанів З.* та ін. Історія українського війська. – Львів: Світ, 1994. – 702 с.

7. Центральний державний історичний архів, м. Львів (ЦДА). ф. 361, оп. 1, спр. 163, арк. 1.

8. ЦДА, ф. 760, оп. 1, спр. 36.

9. ЦДА, ф. 581, оп. 1, спр. 123, арк. 7.

10. *Ткачук П.П.* Сухопутні війська України доби революції 1917-1921 рр. – Львів: ЛІСВ, 2009. – 311 с.

11. Сегеда С.П. Окремі питання управління пресою українських збройних формувань 1919 року. / С.П.Сегеда // Гілея: науковий вісник: Збірник наукових праць / Національний педагогічний університет ім. М.П.Драгоманова. – К., 2010. – Вип. 30. – С. 106-113.

Надійшла 12.08.2018 р.

Burakov Y.

MILITARY BUILDUP IN THE WEST UKRAINIAN PEOPLE'S REPUBLIC (IN COMMEMORATION OF THE CENTENNIAL OF THE NOVEMBER ACTION)

This article analyses historical premises of Ukrainian Galician Army appearance, its formation and struggle for Ukrainian statehood. It dwells on internal and external factors that led to failure of Ukrainian Galician Army in national liberation revolution 1917-1921 and this analysis is based on archival materials, memoirs of participants and historical sources. The article also highlights historical significance of regular national army in struggle for independence.

Keywords: Ukrainian Galician Army, Western-Ukrainian National Republic, Ukrainian national liberation revolution.